

Sygn. akt III PK 188/18

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa W. A.

przeciwko Szkole Podstawowej w S. i Gminie L. w L.

o odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 26 czerwca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej Gminy L. w L. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Z.

z dnia 17 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV Pa [...] IV Pz [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV Pa [...]; IV Pz [...] Sąd Okręgowy w Z. w sprawie z powództwa W. A. przeciwko Szkole Podstawowej w S. i Gminie L. w L. o odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem, oddalił apelację oraz zażalenie pozwanej Gminy L. w L. od wyroku Sądu Rejonowego w Z. z 28 sierpnia 2017 r., sygn. akt IV P [...].

Wyrokiem z 28 sierpnia 2017 r. Sąd Rejonowy w Z. zasądził od pozwanej Gminy L. na rzecz powódki W. A. kwotę 11658,78 złotych tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie stosunku pracy z 1 ustawowymi odsetkami od dnia 26 czerwca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, w punkcie II oddalił powództwo przeciwko Gminie L. o odsetki w pozostałym zakresie, w punkcie III oddalił powództwo przeciwko Szkole Podstawowej w S., w punkcie IV zasądził od pozwanej Gminy L. na rzecz powódki W. A. kwotę 600 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w punkcie V nie obciążył powódki kosztami procesu, w punkcie VI nakazał ściągnąć od pozwanego Gminy L. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 583 zł tytułem opłaty od pozwu, od uiszczenia której powódka była zwolniona, w punkcie VII nadał wyrokowi w punkcie I do kwoty 3.886,26 zł rygor natychmiastowej wykonalności.

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżyła apelacją strona pozwana, zarzucając mu nierozpoznanie istoty sprawy poprzez nieustalenie okoliczności spornej będącej istotą sporu - czy w realiach sprawy doszło do przekazania Szkoły Podstawowej w S. prowadzonej przez Gminę L. Szkole Podstawowej w S. prowadzonej przez [...] Stowarzyszenie [...]; naruszenie art. 233 k.p.c.; art. 65 k.c. z zw. z art. 300 k.p.; art. 45 k.p. w związku z art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2014 r., poz. 191); art. 30 § 4 k.p. oraz art. 265 § 1 k.p. w zw. z art. 264 § 1 k.p.

Sąd Okręgowy w wyniku rozpoznania apelacji oddalił ją, stwierdzając, że nie zawiera ona uzasadnionych podstaw. Sąd drugiej instancji uznał, że Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, w związku z czym podzielił je i przyjął za własne.

Zdaniem Sądu odwoławczego, strona pozwana nie wykazała, by przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę, zawarte w oświadczeniu z dnia 21 maja 2013 r. były prawdziwe, rzeczywiste i zrozumiałe, należało uznać, że Sąd pierwszej instancji zasadnie, zgodnie z treścią art. 45 § 2 k.p. zasądził powódce odszkodowanie w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia.

Sąd drugiej instancji uznał również, że powódka została wprowadzona w błąd co do rzeczywistych przyczyn rozwiązania z nią przedmiotowego stosunku

pracy, a tym samym, iż przyczyna wskazana w piśmie rozwiązującym stosunek pracy była nierzeczywista. I nie miało, w ocenie Sądu, znaczenia czy pozwana Gmina zgodnie z obowiązującymi przepisami czy też z ich naruszeniem dokonała przekazania prowadzenia szkoły [...] Stowarzyszeniu [...]. Sąd odwoławczy podniósł również, że powódka nie posiada wykształcenia prawniczego i termin „likwidacja szkoły” miała prawo rozumieć w potocznym znaczeniu a nie w znaczeniu jakie nadaje mu język prawniczy. To na pracodawcy ciąży natomiast obowiązek sformułowania oświadczenia o rozwiązaniu stosunku pracy w taki sposób aby nie budziło ono wątpliwości adresata (pracownika).

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyła skargą kasacyjną strona pozwana w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) oraz pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c. Wskazano, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które sprowadza się od udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy przez wzgląd na ustawowy zakaz wyrażony w art. 5 ust. 5g ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) przekazania szkoły liczącej ponad 70 uczniów do prowadzenia przez stowarzyszenie, uchwała o likwidacji takiej szkoły a następnie utworzenie i prowadzenie innej szkoły przez inny organ prowadzący, do której uczęszczają dzieci z likwidowanej szkoły, stanowi likwidację zakładu pracy czy też przekazanie zakładu pracy?

Ewentualnie, gdyby Sąd Najwyższy ustalił, że zagadnienie prawne w sprawie nie występuje zaś rozbieżność orzecznicza dotyczy jedynie orzeczenia Sądu pierwszej i drugiej instancji, strona skarżąca wskazała, że skarga jest oczywiście uzasadniona, nie można było bowiem przyjąć, że podstawa wypowiedzenia pracy powódce była nieprawdziwa i nierzeczywista skoro za podstawę przyjęto jedyną prawnie dopuszczalną możliwość, tj. likwidację szkoły.

Powódka w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o:

I. odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wobec niewystąpienia przesłanki opisanej w art. 398⁹ pkt 1 k.p.c. ani też przesłanki przytoczonej przez skarżącego we wniosku ewentualnym, tj. opisanej w art. 398⁹ pkt 4 k.p.c.;

Ewentualnie o:

II. oddalenie skargi kasacyjnej jako pozbawionej uzasadnionych podstaw w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

III. zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna pozwanej nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że strona skarżąca wykazała istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego

dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

W niniejszej sprawie skarżący nie sformułowali żadnego zagadnienia prawnego, które mogłoby się stać przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. Sformułowane w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne nie ma wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, bowiem Sądy obu instancji wskazywały, że w niniejszej sprawie nie miało miejsca przejście zakładu pracy w rozumieniu art. 23¹

k.p. Zaś sam fakt, że nie doszło do przejścia zakładu pracy nie świadczy jeszcze o tym, że przyczyna wypowiedzenia stosunku pracy była rzeczywista, bowiem przyczyna określona jako „likwidacja zakładu pracy” może zostać uznana za prawdziwą jedynie wówczas, gdy faktycznie doszło do likwidacji zakładu pracy. Tymczasem skarżący nawet w skardze kasacyjnej wskazuje, że rzeczywistym celem dokonywanych zmian było utrzymanie Szkoły Podstawowej w S., jednak w zmienionej formie organizacyjnej i z innym organem prowadzącym, a zatem obejście zakazu zawartego w art. 5 ust. 5 g ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, a nie faktyczna likwidacja zakładu pracy. Należy przy tym zauważyć, że kwestia prawdziwości przyczyny wypowiedzenia stosunku pracy była już przedmiotem bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Z kolei przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego; z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepublikowane; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepublikowane). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Skarżąca nie wykazała, aby skarga kasacyjna w niniejszej sprawie była oczywiście uzasadniona. W tym zakresie należy w pierwszej kolejności stwierdzić, że nie jest rolą Sądu Najwyższego wybieranie jednej z alternatywnych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, zwłaszcza, gdy przesłanki te wzajemnie się wykluczają. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że równoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) co do zasady wyklucza możliwość twierdzenia o oczywistej zasadności skargi (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 19 kwietnia 2017 r., II UK 170/16, LEX nr 2310113), bowiem jeżeli skarżący wskazuje na przepisy prawa materialnego, których stosowanie w praktyce wywołuje rozbieżności, czy też przepisy prawa wymagające wykładni, to z natury rzeczy nie mogą one równocześnie przemawiać za oczywistością skargi kasacyjnej. Co jest sporne nie może być oczywiste (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 października 2016 r., I UK 466/15, LEX nr 2159122). Ponadto, w niniejszej sprawie skarżący w żaden sposób nie uzasadnił, aby skarga kasacyjna była rzeczywiście uzasadniona, zaś Sąd drugiej instancji dopuścił się oczywistego naruszenia prawa i wydał oczywiście niesłuszne rozstrzygnięcie.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).